

ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΕΚ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΧΕΛΩΝΗ ΚΑΟΥΑΝΗ

Εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νεῖλου ἀπαντᾷ παράδοξος χελώνη, περιέργως κατὰ τὴν μορφήν, λίαν ὁμως ἐνδιαφέρουσα κατὰ τοὺς τρόπους τοῦ ζῆν· ἡ Καουάνη.

Κατὰ γενικὸν κανόνα τὰς χελώνας δὲν διακρίνει νοσημοσύνη. Κατ' ἐξαιρέσειν ὁμως ἡ Καουάνη πονηρὰ καὶ ἐπιτήδειος οὕσα, ἐξεῦρε στρατήγημα πρωτοτυπώτατον ὅπως δυνήθῃ νὰ καταφάγῃ τὸν πελώριον κροκόδειλον. Ἐξετάσωμεν ἐν πρώτοις τὸ ζῶον.

Φαντάσθητε τρεῖς σειρὰς φολιδῶν ὑβοειδῶς τεταγμένων, χρώματος κιτρίνου στιλπνοῦ ὡς τὸ τοῦ χρυσοῦ, τῆδε κακίσειε ὀδοντοειδεῖς προεξοχὰς καὶ ὠραίας μελαίνας κηλίδας στιζούσας τὸ χέλυον αὐτῆς, ῥύγχος ὀξὺ καὶ πόδας παραδόξους, παμμεγίστους, εὐρεῖς καὶ μαλθακοὺς, ὁμοιάζοντας μὲ πτερύγια. Οἱ ἔκτακτοι οὗτοι πόδες δεικνύουσιν ὅτι τὸ ζῶον εἶναι ἀμφίβιον, δυνάμενον νὰ ἐξέρχεται τῶν ὑδάτων καὶ βαδίξῃ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς.

Ἡ πελώριος αὕτη χελώνη, διότι ἐξικνεῖται τὸ μέγεθος αὐτῆς μέχρις ἐνὸς μέτρου, δὲν ἀρκεῖται τρώγουσα μόνον χόρτα, ποθεῖ στερεὰν τροφήν. Ἐχει ἀνάγκην κρέατος, ζώσης σαρκός, τεμαχίων ἐκλεκτῶν, διότι δὲν εἶναι μόνον λαίμαργος, ἀλλὰ καὶ ὀφιομαγνής. Ἡ Καουάνη ἐν τῇ πάλῃ τῆς ὑπάρξεως ἀνελαβε νὰ κατατρώγῃ τοὺς ἄλλους, μάλιστα τοὺς ἰσχυροτέρους, τοὺς ἀγριωτέρους, τοὺς φρικωδεστέρους. Μὴ οὕσα ἀρεκτὰ ῥωμαλέα, καταφεύγει εἰς τὴν πονηρίαν καὶ τὴν ἐνέδραν, δι' ἧς θριαμβεῖει τῶν ἡρακλέων καὶ γιγάντων.

Ἴδου ὁ κροκόδειλος, ὁ γιγάντειος οὗτος παῦρος, ὅστις ἐξαπλοῦται ὡς δοκὸς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων, ἢ ἀναπαύεται ὡς τερατώδης ῥίζα ἐπὶ τῶν ὄχθων τῶν μεγάλων ποταμῶν. Ἡ Καουάνη λατρεύει τὴν μαλθακὴν καὶ λευκὴν αὐτοῦ σάρκα, τὴν εὐγευστον ὡς νεαροῦ κάλαμος· ἰδίᾳ μάλιστα ὑπεργαπᾷ τὴν ἐξαιρετον αὐτοῦ οὐράν. Δύναται ὁμως νὰ παλαίσῃ κατὰ τοῦ κολοσσοῦ τούτου; ὄχι βεβαίως. Ὁ κροκόδειλος διὰ τῆς σιαγόνας του θά τὴν ἔκοπτεν εἰς δύο ὡς διὰ ψαλίδας. Τί κάμνει τότε ἡ χελώνη; Αὕτη ἐνεδρεῖει, παρατηρεῖ, ἀναμένει, ὅπως εὐτυχῆς συγκυρία βοήθησῃ ταύτην, ἵνα ἀκινδύνως ἐπιτύχῃ τὸ ἀρεστόν της θήραμα.

Ὁ κροκόδειλος ἀφροῦ ἀναπαυθῆ νωχελῶς ἐπὶ τῆς ὄχθης, ἀνὰ μέσον τῶν ψιθυρίζοντων καλάμων, καὶ τῶν χρυσοφθάλμων φοινικοπτέρων τῶν πληττόντων τὰς ῥοδίνας αὐτῶν πτέρυγας, κινεῖται βαρῶς, πλήττει τὴν φρικώδη αὐτοῦ σιαγόνα χασμώμενος, καὶ ἀνυψῶν τὸν πόδα ἀποφασίζει νὰ περιπατήσῃ ὀλίγον.

Δυστυχῆ εἰς πάντα, ἀνθρώπους καὶ ζῶα, οἵτινες θὰ ἐμπέσωσιν εἰς τὸ ἀκόρεστον στόμα τοῦ ἀρχαίου τούτου θεοῦ. Καὶ ἐν τούτοις μᾶλλον ὁ κροκόδειλος εἶναι ἄξιος οἰκτιρμοῦ. Μόλις οὗτος εὐρέθῃ ἐν κοίλῃ τινὶ ὀδῶ, ἐν στενῶ διαδρόμῳ, ἐνῶ δὲν θὰ δύναται νὰ στρέψῃ, ἡ χελώνη καταφθάνει κροτοῦσα τὰς

φολιδὰς αὐτῆς, λαμβάνει διὰ τῶν σιαγόνων της τὴν ποθουμένην οὐράν τοῦ τέρατος καὶ τὴν κατατρώγει, τὴν καταβροχθίζει, τὴν κατατέμνει, τὴν καταπίνει ἡδέως. Ὅποιον γεῦμα!

Διὰ τὸν δυστυχεῖ ὁμως κροκόδειλον ὁποῖα βάσανος! Κατατρωγόμενος ζῶν, τρέμει, κινεῖται, περιδινεῖται, ἐγείρεται, καταβιβάζει τὴν κολοσσαίαν κεφαλὴν, καὶ ἐκ τοῦ βαραθρώδους στόματός του ἐκβάλλει κλαυθμὸν σπαρακτικόν, ὅμοιον πρὸς τὸν τοῦ νηπίου.

Ἡ χελώνη ὁμως οὐδόλως συγκινουμένη ὑπὸ τῶν τοιούτων παρκαπόνων, συμπληροῖ τὸ γεῦμά της. Ἄμα δὲ χορτασθῆ ἀναρριχᾶται ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ κοίλου δρόμου, καὶ κερυμμένη ἐν τῇ γλῶττῃ πέπτει μεθ' ἡδονῆς, τὸ βλέμμα ἔχουσα ἐστραμμένον ἐπὶ τοῦ θύματός της, τοῦ ἐδέσματός της.

Ὅταν δὲ πάλιν ἐπιθυμῆσῃ νέας τροφῆς, ἐγκαταλείπει τὸ καταφύγιον καὶ βραδέως βαίνουσα ἐπαναλαμβάνει τὸ φαγητόν. Οὕτως ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐπανερχεται πεντάκις ἢ ἐξάκις εἰς τὸ δεῖπνον. Ὁ δυστυχῆς κροκόδειλος ποθεῖ τὰ μέγιστα νὰ ἐγείρῃ τὴν τράπεζαν ἀπερχόμενος, πῶς ὁμως νὰ ἐξέλθῃ τῆς ἀδιεξόδου, ἐν ἣ ἔρριπεν αὐτὸν ἡ βλακεία του; Ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν τὸ μέγα του σῶμα ἐλαττοῦται καὶ δὲν παραμένει ἢ τὸ ἡμισυ τοῦ κροκόδειλου. Ἐφ' ὅσον αὐξάνουσιν αἱ ὀδύνας του ἐπὶ τοσοῦτον αἱ δυνάμεις του ἐκλείπουσι, τὸ αἷμά του ῥέει, ἡ ζωὴ του ἐκφεύγει. Αὐρίον δὲν θὰ μένῃ πλέον τοῦ τυράννου τῶν ὑδάτων παρὰ πελώριον στόμα ἡμιανοικτὸν καταβροχθιζόμενον ὑπὸ δισεκατομμυρίων ἐντόμων. Ἡ δὲ χελώνη ἡσυχος ἐξακολουθεῖ ἐνεδρεῦουσα ἕτερον θῦμα.

N. X. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Συνεδρίασις τῆς 8 Δεκεμβρίου 1893. — Ὁ κ. Δαίρπεφελδ φέρει τὸν λόγον ἐπὶ τῶν προσφάτων ἀνασκαφῶν ἐν τῷ ναφ τῆς Νεανδρείας, τῆς πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Ἰλίου καὶ πρὸς ἀνατολὰς Ἀλεξανδρείας τῆς Τρωάδος ἀρχαίας ἐλληνικῆς πόλεως. Τὰς πρώτας αὐτοῦ ἐρεῖνας ἔκαμιν ἄλλοτε ὁ κ. Κολδεβιά, ὅστις καὶ ἐδημοσίευσε πρῶτος ἐν Βερολίνῳ προγράμματι εἰδικῆν περὶ αὐτῶν πραγματείαν, ὁ δὲ κ. Δαίρπεφελδ συνεπλήρωσεν αὐτὰς διὰ παρατηρήσεων ἐπὶ τόπου κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος, ὅποτε ἐνησχολεῖτο μετὰ τὰς ἐπὶ τοῦ Ἰλίου ἀνασκαφάς. Τὸ ὑπὸ Κολδεβιά ἀνακαλυφθὲν κτίριον ἐχαρακτηρίσθη τότε ὡς ναός, ὅστις τοῦτο τὸ ἰδιῶν εἶχε ὅτι συνίστατο μόνον ἐκ σηκοῦ ἔχοντος ἐσωτερικῶς μὲν ἀκριβῶς κατὰ τὸν ἄξονα σείραν 7 κίονων, ἐξωτερικῶς δὲ περιθεωμένου ὑπὸ κρηπιδομάτας ἀπλῶς ἄνευ κίονων. Κατὰ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τούτου εἶχεν ἐκφράσει ἀμφιβολίας τότε ὁ κ. Δαίρπεφελδ, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποβῆσῃ νὰν ἄνευ κίονων ἐξωτερικῶν, ὁμοίως δὲ ὑπόπτευν ὅτι τὰ ἐκ τριῶν τεμαχίων συναρμολογηθέντα κιονόκρανα τῶν ἐσωτερικῶν κίονων ἠνθῆκον πιθανῶς εἰς διάφορα τοιαῦτα. Καὶ ὅτι μὲν πράγματι ναὸς εἶνε τὸ κτίριον, ἐπέστη νῦν ἐκ τῶν προσφάτων παρατηρήσεων, ἀλλὰ τὸ κρη-

πίδωκα ὅπερ ὁ Κολδεθάυ οὕτως ὠνόμασε, πραγματικῶς εἶνε τοῖχος πλάτους μέτρον 1,10 — 1,20, ὅστις βεβαίως ἔφερε κίονας. Ἐπειδὴ δὲ 6 συνήθως κίονας ἔχουσι κατὰ μέτρον οἱ περίπτεροι ναοί, τότε ἡ μεταξὺ τῶν ἀξόνων αὐτῶν ἀπόστασις θὰ ἦτο μέτρον 2,40, καὶ τότεν πραγματικῶς δεκνύουσι οἱ ἔσωτερικοὶ κίονες. Ἄν δὲ τοῦτο ὑποθέσωμεν, τότε εἰς τὰς μακρὰς πλευρὰς πρέπει νὰ δεγθῶμεν 11 κίονας, πρὸς οὓς κατὰ τὴν μεταξὺ ἀλλήλων ἀπόστασιν ἀκριβῶς ἀνταποκρίνονται καὶ οἱ ἔσωτερικοί. Ὁ ναὸς λοιπὸν ἦτο περίπτερος. Ἐξηγήσειws μόνον ἐτι χρῆζει πῶς τὸ ἔδαφος τοῦ σηκοῦ τοῦ ναοῦ τούτου εἶνε κατὰ τι βαθύτερον τοῦ τῆς περιστάσεως. Τὰ δὲ κιονόκρανα ὁμοίως δὲν πρέπει νὰ συντεθῶσιν ὅπως ὁ Κολδεθάυ ὑπέθεσε, διότι τὰ τεμάχια ἀνήκουσι τὰ μὲν εἰς τὰ τῶν ἔσωτερικῶν κίωνων, τὰ δὲ εἰς τὰ τῶν ἐξωτερικῶν, τὰ ὅποια κατὰ τὴν οἰκίαν ἐκατέρων μορφήν ἀποκαθίστα ἄλλως ὁ κ. Δαίρπελδ. Ὑπάρχει δὲ πλήρης ἀναλογία μεταξὺ τῶν κιονοκράνων τῶν ἐξωτερικῶν κίωνων τοῦ ναοῦ τούτου καὶ τῶν ναῶν τῆς Περιγᾶμου, Μιτυλήνης καὶ τῶν ἐν Ἀθηναίς δύο κτισμάτων τῶν δύο περιγυμνῶν βασιλέων Ἀτάλου καὶ Εὐμένους, τῶν ἐπωνύμων δηλονότι αὐτῶν στοῶν. Πρόκειται λοιπὸν ἀληθῶς περὶ «αἰολικοῦ» τινος ῥυθμοῦ, ὡς καὶ πραγματικῶς ὠνομάσθη οὗτος. — Ὁ κ. Μυλωνᾶς ἐπιδεικνύει τὴν εἰκόνα κατόπτον τοῦ τέλους τοῦ 5ου αἰῶνος ἢ τῆς ἀρχῆς τοῦ 4ου, εὐρεθέντος τὸ 1891 ἐν Ἐρερίᾳ. Ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν ἐπιφανειῶν τοῦ δίσκου ἀνάγλυφοι παραστάσεις, ἐπὶ τῆς μιᾶς μὲν ὄψεως γυνὴ μὲ ποδῆρήν ῥιτῶνα καὶ πόδας ὑποδεμένους, φερομένη ἐπὶ κύκνου, ὑπὸ τὸ ῥύγχος τοῦ ὁποίου ὑποβάλλει φιάλην ποτίζουσα ἢ σιτίζουσα αὐτόν, κάτωθεν ἄνηθ' ἢ φυτὰ ἐπὶ δὲ τῆς ἄλλης γυνὴ ἐπὶ ἵππου θυμοειδοῦς καλπάζοντος, συγκρατουμένη διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐκ τοῦ λαιμοῦ αὐτοῦ, τὴν δὲ ἄλλην ἀνατείνουσα. Κάτωθεν Δελφίν, ἄρα φέρεται διὰ τοῦ ἀέρος ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Ἡ πρώτη μορφή πιθανότατα παριστάνει τὴν Ἀφροδίτην, ἡ δευτέρα δὲ, ἥτις οὕτε ὡς Ἡὸς ἐφιππος, οὕτε ὡς Ἀφροδίτη (ἀναφέρεται ἐφιππος Ἀφροδίτη εἰς τὰ Βενετικά σχόλια) οὕτε ὡς Ἀρτεμις (νομίσματα τῶν Φερῶν) δύναται νὰ θεωρηθῆ, τὴν σελήνην. — Ὁ κ. Νόακ ὁμιλεῖ περὶ ἀναγλύφων τοῦ Δουραλίου. Ἡ γνωστὴ καὶ ἐκ τῶν σταυροφοριῶν πόλις (1097 ἡ μεγάλη μάχη τῶν σταυροφόρων πρὸς τοὺς Σελτζουκίδας) ἔκειτο ἀρχαιότερον μὲν ἐξάπαντος ἐπὶ τοῦ σημερινοῦ Σιὰρ-ἐγιούκ, ὑπὸ δὲ τοῦ Μανουὴλ Κομνηνοῦ τὸ 1175 ἀνεκτίσθη ἐπὶ ἄλλης θέσεως παρὰ τὰς βωμαϊκὰς θέρας, ὅπου σήμερον τὸ Ἐσκι-Σιέρ. Ὁ λαλὼν ἀφιεροῖ καὶ ὥραίας τινὰς ποιητικὰς γραμμάς εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς πλουσίας καὶ εὐδαίμονος ἄλλοτε χώρας, ἣν διέρχεται σήμερον ὁ ἀπὸ Νικομηδείας εἰς Ἀγκυραν φέρων σιδηρόδρομος. Κατόπιν ἀνακινῶναι ἐπιγραφὰς ἅς ἀντέγραφεν ἐπὶ τοῦ ἀρχαιότερου Δουραλίου, τῶν βωμαϊκῶν χρόνων. Ἰδίως δὲ ἀναπτύσσει τὸ θέμα αὐτοῦ περὶ τῶν παραστάσεων ἀντικειμένων ἐπὶ τῶν ἐπιτυμβίων στηλῶν, συμφώνως πρὸς τὸ ἔργον τοῦ ταφέντος ἀνδρὸς ἢ τῆς γυναίκος καὶ τὸν ἐν τῷ κόσμῳ βίον τῶν θενωτῶν ἀναμνησκόντων. Ἐπὶ τοῦ σχήματος τῶν στηλῶν τούτων ἐπέδρασαν αἱ προσόψεις τῶν ἐντὸς βράχων λελατομημένων ἀρχαίων φρυγικῶν τάφων.

Ἐν Πειραιεῖ εἰς τινα οἰκίαν κατεσχέθησαν ἐπτά ἐπιτυμβιοὶ πλάκες φέρουσαι διαφόρους ἐπιγραφάς. Οὕτως ἐπὶ μιᾶς φέρεται: *Ναυσιστράτη Ἰέρωνος Ἀγαρναῖος [H]ροτίμου Κηφισέως γυνή.* Ἐπὶ ἄλλης: *Φάνης Χρηστός.* Ἐπὶ ἄλλης: *Σοφίας Ἀριστομάχου Πειραιεῖς Ἡφαιστία Χαιρεδήμου - Ἀχερθουοῖς* καὶ ἐπὶ τετάρτης τὸ ὄνομα *Ἀρμονίς* ἄγνωστον μέτρον τοῦδε. Ἐκτὸς τῶν πλακῶν τούτων κατεσχέθη καὶ ἀνάγλυφον εἰκονίζον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ ἔδρας πολυτελοῦς.

— Αἱ δαπάναι τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας ἐνεργηθεῖσαι ἀνασκαφαὶ παρὰ τὸ χωρίον τῆς Ἀττικῆς Μαρκόπουλον, ἐπὶ τοῦ χώρου ἔνθα ἠγείρετο τὸ πάλαι ἡ πόλις Βραυρών, ἐπερατώθησαν ἡδὴ ἀνασκαφέντων ὑπὸ τὴν ἐμπειρίαν τοῦ ἐφόρου κ. Στάη ὄλων τῶν ἐκεῖ ἀνευρεθέντων σπηλαιωδῶν τάφων. Δυστυχῶς αἱ ἀνασκαφαὶ αὗται ὑπῆρξαν ἄγοναι. Οἱ τάφοι ἦσαν πτωχοὶ καὶ γυμνοί, οὐδὲν δὲ

ἀρχαιολογικὸν ἀντικείμενον ἄξιον λόγου προέκυψεν ἐξ αὐτῶν.

— Ἐν Κερατέᾳ χωρικός τις καλλιερῶν τὸν ἀγρόν του ἀνεῦρε πλάκα ἐπιτυμβίων ὕψους ἐνὸς μέτρον καὶ πλάτους πενήτηκοντα ἑκατοστῶν, φέρουσαν τὴν ἐπιγραφὴν: *Νικαῖος Δημοχάρους Κεφαλλῆθεν.*

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἐξαδύκωτε τὴν ἀριστερὰν χεῖρα.

Εἶνε κάπως περίεργον ὅτι τόσον ἰσχυρὰ προκατάληψις ἐγενήθη, ἀνεπτύχθη καὶ ἐπικρατεῖ ἐπὶ τοσούτους ἡδὴ αἰῶνας ἐναντίον τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς· οὕτε ἡ ἀνατομία οὕτε ἡ φυσιολογία δικαιολογοῦσι τὴν τοιαύτην προκατάληψιν. Ἐὰν ἐξετάσετε τὸν σκελετὸν ἀνθρώπου, ὅστις κατὰ τὸν βίον του ὑπῆρξε ῥωμαλέος, ὕγιης καὶ τέλειος τὴν κατασκευὴν, θὰ ἴδῃτε ὅτι τὰ ὅστα τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς καὶ τοῦ βραχίονος εἶνε ἀκριβῶς ὅμοια — κατὰ τὸν ἀριθμὸν, τὸ μέγεθος καὶ τὴν τελειότητα τῆς κατασκευῆς — πρὸς τὰ τῆς δεξιᾶς. Ἀφ' ἐτέρου δὲ ἡ φυσιολογικὴ σπουδὴ θέλει σᾶς πείσει ὅτι οἱ μῦς, οἱ σύνδεσμοι καὶ οἱ χόνδροι οἱ συνδέοντες τοὺς βραχίονας μετὰ τοῦ κορμοῦ εἶνε τόσον τέλειοι εἰς τὸν ἓνα βραχίονα, ὅσον καὶ εἰς τὸν ἕτερον.

Εἰς τοὺς πιθήκους, τὰς γάτας καὶ ἄλλα ζῷα οἱ ἐμπρόσθιοι πόδες χρησιμεύουσιν, ὡς γνωστὸν, ἀντὶ χειρῶν, θὰ μᾶς ἐχλεύαζον δὲ ἀναμφιβόλως τὰ ζῷα ταῦτα, ἂν τοῖς ἐλέγομεν ὅτι ὑπάρχει διακρίσις μετὰ δεξιῶν καὶ ἀριστεροῦ ποδὸς καὶ ὅτι ἐκεῖνος εἶνε χρησιμότερος τούτου. Ὅταν λοιπὸν παραδεγθῶμεν ὅτι τὸ παιδίον δὲν δύναται νὰ ῥίψη τὴν ἐλαστικὴν σφαῖράν του εἰμὴ μόνον διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, παραδεχόμεθα ἀναγκαστικῶς καὶ ὅτι ὁ πίθηκος ἢ ἡ γάτα ἐπιοικίσθησαν ὑπὸ τῆς φύσεως διὰ τελειότερου ὀργανισμοῦ· ἀλλ' ὁμως πάντες πιστεύομεν ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶνε τὸ τελειότερον τῶν ζῶων.

Τόσον ἐντύπωσιν ἔκαμε τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὸν διακεκριμένον ἄγγλον ἐπιστήμονα Οὐίλσον, ὥστε συνέγραψεν ὀλόκληρον βιβλίον περὶ αὐτοῦ. Εὐλόγως ὑπομνησκει τοὺς ἀναγνώστας τοῦ ὅτι τινὲς ἐκ τῶν μεγαλύτερων καλλιτεχνῶν τῆς ὑψηλοῦ, οἷον ὁ Λεονάρδος δὲν Βιντσῆ, ὁ Ὀλβᾶν καὶ ἄλλοι ἦσαν ἐπαρῖστοι, καὶ ὅτι εἰς ὅλας τὰς ἐλευθερίους τέχνας ἡ χρῆσις τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἀποβαίνει ἐπιωφελέης. Ὁ χειρουργός, ὁ ὀδοντοίατρος, ὁ λεπτοεργός, ὁ γλύπτης, ὁ χαρᾶκτης, ὁ κοσμηματογράφος, ὁ χρυσοκόμος καὶ ἄλλοι εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ μεταδιβάξωσιν ἐνίοτε τὸ ἐργαλεῖόν των ἀπὸ τῆς δεξιᾶς χειρὸς εἰς τὴν ἀριστεράν. Εἰς τινα τῶν δημοσίων σχολείων τῆς Ἀγγλίας, ὡς ἐῖρημένος συγγραφεὺς παρατηρεῖ, ἡ χρῆσις τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἐπιβάλλεται καὶ κατὰ τὴν καλλιγραφίαν καὶ ἄλλας ἀσκήσεις. Ἄν δὲ πρέπη νὰ πιστεύσωμεν ἄλλον φυσιολόγον, τὴν χρησιμοποίησιν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἐπιτάσσει καὶ ἀνώτερος λόγος, ἡ ἐνίσχυσις δηλαδή καὶ βελτίωσις τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ ἐκφυομένων νεύρων, καθ' ὅσον ὅταν λειτουργῇ ἡ ἀριστερὰ χεῖρ ὅσον καὶ ἡ δεξιὰ, τὸ σῶμα ἀναπτύσσεται κανονικῶς κατ' ἀμφοτέρως τὰς πλευρὰς.

Ἐπιστημονικοὶ λοιπὸν καὶ πρακτικοὶ λόγοι μᾶς πείθουσιν ὅπως ἀρχίσωμεν νὰ ἀσκῶμεν τὴν ἀριστεράν χεῖρα. Αἱ πρῶται ἀποπειραὶ θὰ εἶνε βεβιαίως ἀδέξιοι (ἄνευ λογοπαγινίου) καὶ ἀνεπιτυχεῖς· ἐν τούτοις διὰ τῆς ἐπιμονῆς θὰ ἐνισχυθῇ κατὰ μικρὸν τὸ ἀπόκληρον τοῦτο μέλος τοῦ σώματός μας, καὶ ἐπὶ τέλους θὰ κατορθωθῇ νὰ λειτουργῇ ἡ ἀριστερὰ χεῖρ μετὰ τῆς αὐτῆς ἰσχύος καὶ ἐπιτηδειότητος, μεθ' ἧς καὶ ἡ δεξιὰ, οὕτω δὲ θὰ ἔχωμεν δύο τελείας καὶ χρησίμους χεῖρας ἀντὶ μιᾶς.